कर्मणेति दैवदत्तेर्भीगैःसदाचारेणचयेयुक्तास्तेदांतास्तएवचमोदंते ॥ २९ ॥ नैष्कर्म्यवाङ्मनःशरीराणांसर्वात्मनाअप्रवित्तःनिर्विकल्पकावस्था तत्रहेतुः ज्ञानतुप्तःश्रवणमननजेनापरोक्षज्ञानेनतृप्तःरागद्वेषशू न्यः तत्रापिहेतुःजितेद्रियः कालाकांक्षीसर्वत्रममताशून्यः ब्रह्मभूयायब्रह्मभावायकल्पतेयोग्योभवति ॥ २२ ॥ ब्रह्मभूयफलमाह शकुनीनामिति नतस्यप्राणाउत्कामंत्यत्रेवसमवनीयंतेब्रह्मैववसन्ब्रह्माप्ये

कर्मणिति वैवरत्तेज्ञीतिःसवाचारेणचयेयुक्तास्तेदास्तार्वचमोदते ॥ २१ ॥ नैक्क्यीवाक्ष्यनःशराराणांसर्वात्मवाश्रम्यव च्यः तत्रापिहेतुः िक्तिदियः कालाकांश्लीसर्वत्रममताश्रम्यः ब्रह्मभूयायब्रह्मज्ञावायकस्यतेयोग्योभवति ॥ २२ ॥ ब्रह्मभूयफल कर्मणाचरितंपूर्वसिद्धिराचरितंचयत् ॥ तदेवास्थायमोदंतेदांताःश्वामपरायणाः ॥ २१ ॥ नैक्क्यिव भूयायकस्यते ॥ २२ ॥ शकुनीनामिवाकाशेपदंनैवोपलभ्यते ॥ एवंप्रज्ञानस्वस्यमुनेर्वर्त्तमं नृद्ध्यस्य स्त्रजोम यास्तर्यकस्यंतेशाश्रवादिव ॥ २४ ॥ इतिश्रीमहाभारतेउद्योगपर्वणियानसंधिपर्वणि एउवाच शकुनीनामिहार्थायपाशंभूमावयोजयत् ॥ कश्चिद्धाशाकुनिकस्तातपूर्वेषामितिशुश्रुम् यतंपाशंजग्मतुःखचरावुभौ ॥ २ ॥ तोविहायसमाकांतौदृष्ट्याशाकुनिकस्तातपूर्वेषामितिशुश्रुम् यतंपाशंजग्मतुःखचरावुभौ ॥ २ ॥ तोविहायसमाकांतौदृष्ट्याशाकुनिकस्त्रदा ॥ अन्वधावदिनिव नार्थिनं ॥ आश्रमस्योमुनिःकश्चिद्दर्शायकताद्भिकः॥ ४ ॥ तावंतिरक्षगौशीद्यमनुयांतंमहीचरं । दमाश्र्यच्यतः॥ ०॥ विदुरउवाच तोविवादमनुप्रामौशकुनौमृत्युसंधितौ ॥ विगृत्यचसुत् श्वशानुगौ ॥ उपस्त्रत्यापरिज्ञातोजग्राहस्याहातदा ॥ १ ॥ एवंयेज्ञातयोर्थपुमिथोगच्छंतिविग्रहं। तति ॥ ३ २ ॥ येर्थसंततमासाद्यदीनाइवसमासते ॥ श्रियतेसंप्रचच्छंतिदिषद्धोभरतर्षभ ॥ ३ ३ ॥ तितेश्रोत्रेव्रह्मविदोऽनुपाल्यंह्रपंगतस्यगगनविद्धश्चयायाः ॥ ६ ३ ॥ ॥ ९ ॥ दमस्यश्रेष्ठवंपतिषाद्यात्तात्रोःकलहंकुर्वतीहेष् त्ता ९ ॥ १ ॥ विद्वायसंत्र्योम ॥ ३ ॥ १ ॥ १ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ अमित्रेतिल्छेदः ॥ ९ ० ॥ ९ ९ ॥ ९ १ ॥ १ ३ ॥ कर्मणाचरितंपूर्वंसद्भिराचरितंचयत्॥ तदेवास्थायमोदंतेदांताःशमपरायणाः॥२१॥ नैष्कर्म्यवासमास्थायज्ञानतः मोजितेद्रियः॥ कालाकांक्षीचरैंहोकेब्रह्म भ्यायकल्पते॥ २२॥शकुनीनामिवाकाशेपदंनैवोपलभ्यते॥ एवंप्रज्ञानतः प्रस्यमुनेर्वर्लनहस्यते॥ २३॥ उत्सृज्यैवगृहान्यसुमोक्षमेवाभिमन्यते॥ लोका स्तेजोमयास्त्रस्यकल्पंतेशाश्वतादिवि॥ २४॥ इतिश्रीमहाभारतेउद्योगपर्वणियानसंधिपर्वणिविदुरवाक्येत्रिषष्टितमोऽध्यायः॥६३॥ ॥७॥ विदु शक्नीनामिहार्थायपाशंभूमावयोजयत्॥कश्चिन्छाकुनिकस्तातपूर्वेषामितिशुश्रुम॥१॥तस्मिस्तौश्कुनौबद्दौयुगपत्सहचारिणौ॥तावुपादा यतंपाशंजग्मतुः खचरावुभौ॥ २॥तौविहायसमाऋांतौदृष्ट्वाशाकुनिकस्तदा॥अन्वधावदनिर्विण्णोयेनयेनस्मगन्छतः॥३॥तथातमन्वधावंतंस्रगयुंशकु नाथिनं॥आश्रमस्योम्निःकश्चिद्दर्शाथकताङ्गिकः॥४॥तावंतरिक्षगौशीघमनुयांतंमहीचरं॥श्लोकेनानेनकौरव्यपप्रच्छसमुनिस्तदा॥५॥विचित्रमि दमाश्र्यंचगह्यतिभातिमे॥ प्रवमानौहिखचरौपदातिरनुधावसि॥ ६॥ शाकुनिकउवाच पाशमेकमुभावेतौसहितौहरतोमम ॥ यत्रवैविविद्येतेत त्रमेवशमेष्यतः॥ १॥ विदुरउवाच तौविवादमनुत्रामौशकुनौमृत्युसंधितौ॥विगृत्यचसुदुर्बुद्धीपृथिव्यांसंनिपेततुः॥८॥तौयुध्यमानौसंरब्धौमृत्युपा शवशानुगौ॥ उपस्त्यापरिज्ञातोजग्राहमगहातदा॥ ९॥ एवंयेज्ञातयोर्थेषुमिथोगच्छंतिविग्रहं॥ तेऽमित्रवशमायांतिश्कुनाविवविग्रहात्॥ १०॥ संभोज नंसंकथनंसंप्रशोथसमागमः॥एतानिज्ञातिकार्याणिनविरोधःकदाचन॥ ११॥ येस्मकालेसुमनसःसर्वेदद्वानुपासते॥ सिंहगुप्तमिवारण्यमप्रधृष्याभवं

तीतिश्रुतेर्त्रसविदोऽनुपाल्यंह्रपंगतस्यगगनविद्वश्वव्यापिनोगत्यभावात्त्वर्गिणामिवतस्यमार्गीनदृश्यते॥२३॥ केवलसंन्यासात्कममुक्तिस्थानमाह उत्हरूयेति मोक्षंमोक्षाश्रमंशाश्वताःपुनरादित्तशून्याः॥२४॥ इतिउद्योगप०नैलकंठीयेभारतभा०त्रिषष्टितमोऽध्यायः॥६३॥ ॥६३॥ ॥६३॥ दमस्यश्रेष्ठ्यंत्रतिपाद्यादांतयोःकलहंकुर्वतोर्द्वयोरपिनाशइतित्रतिपादयन्ताल्यायिकामुखेनाह् शकुनीनामिति पूर्वेषांमुखा